

Kouluterveyskyselyn tulokset käyttöön koulussa / oppilaitoksessa

Henkilöstön, opiskeluhuoltopalvelujen,
oppilaiden / opiskelijoiden ja huoltajien kanssa

Jenni Helenius

25.9.2023

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Tämän diasarjan sisältö

- Kouluterveyskyselyn toteutus ja sisältö 3–4
- Tulosten seuranta koulussa /oppilaitoksessa 6–11
- Tulosten käsitteleminen 12–20
- Oppilaiden ja opiskelijoiden keskustelutehtävät
(perusopetuksen 8. ja 9. lk, lukio, AOL) 20–27
- Oppilaiden keskustelutehtävät
(perusopetuksen 4. ja 5. lk) 28–35
- Ideoita Kouluterveyskyselyn tulosten
käyttöön opetuksessa 36–37

Kouluterveyskysely tiiviisti

- Tuottaa joka toinen vuosi monipuolista seurantatietoa terveydestä ja hyvinvoinnista
  - Perusopetuksen 8. ja 9. luokkien oppilaat, alk. 1996.
  - Perusopetuksen 4. ja 5. luokkien oppilaat, alk. 2017.
  - Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat, alk. 1999.
  - Ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat, alk. 2008.
- Kokonaistutkimus: kaikilla em. ryhmissä mahdollisuus osallistua (vapaaehtoista)
- Opettajan ohjaama luokkakysely, oppilaat / opiskelijat vastaavat nimettömästi
- Lomake suomi, ruotsi, englanti, venäjä, pohjois-saame, selkokieli
- Seuranta- ja vertailutieto vahvistaa terveyden edistämisen suunnittelua ja arviointia oppilaitoksissa, kunnissa, hyvinvointialueilla, avi- ja YTA –alueilla.
- Kansalliset tulokset seurantatietona hyvinvointityön kehittämisen, politiikkaohjelmien ja lakien toimeenpanon seurannassa ja arvioinnissa.

Kouluterveyskysely: lapsen tai nuoren kokemus:

Koulu- ja opiskeluasioista

Koulunkäynti ja oppiminen
Kouluyhteisö
Koulun fyysiset työolot
Kouluruokailu
Vaikuttamismahdollisuudet koulussa

Opiskeluhoitopalveluista

Avunsaanti
Kokemus kohtaamisesta
terveystarkastuksessa

Perheolosuhteista

Asuminen (esim. yksi vai kaksi kotia)
Keskusteluyhteys vanhempien kanssa
Perheen taloudellinen tilanne
Oma ja vanhempien syntymämaa

Omasta hyvinvoinnista

Elämään tyytyväisyys ja osallisuus
Koettu terveydentila, kivut ja oireet
Mielen hyvinvointi
Ystävät ja yksinäisyys
Mahdollisuus vaikuttaa

Omista elintavoista

Liikunta, uni, ruokailu
Harrastukset ja vapaa-aika
Päihteidenkäyttö ja riippuvuudet

Turvallisuudesta

Kiusaaminen, väkivalta,
syrjintä ja häirintä, tapaturmat
Luottamus avun saamiseen tarvittaessa

Tulosten seuranta koulussa tai oppilaitoksessa

Tulokset oppilaitoksen toimintakulttuurin ja opiskeluhuollon kehittämisen taustatietona:

- Valitkaa 5–20 seurattavaa indikaattoria, jotka koskettavat suurinta osaa oppilaista tai opiskelijoista.
- Nivokaa seurattavat asiat oppilaitoksen toimintasuunnitteluun: vuosisuunnitelmaan, mahdolliseen opiskeluhoitosuunnitelmaan ym. Mitä kehittämistavoitteita asetetaan?
- Keskustelkaa tuloksista koko koulu- tai oppilaitosyhteisön kanssa (henkilöstö, oppilaat tai opiskelijat, huoltajat).
- Tuloksia voi verrata oppilaitoksen aiempiin tuloksiin, kunnan, hyvinvointialueen ja koko maan tuloksiin.

Kouluterveyskyselyn tulosten hyödyntäminen koulussa / oppilaitoksessa: kahden vuoden sykli

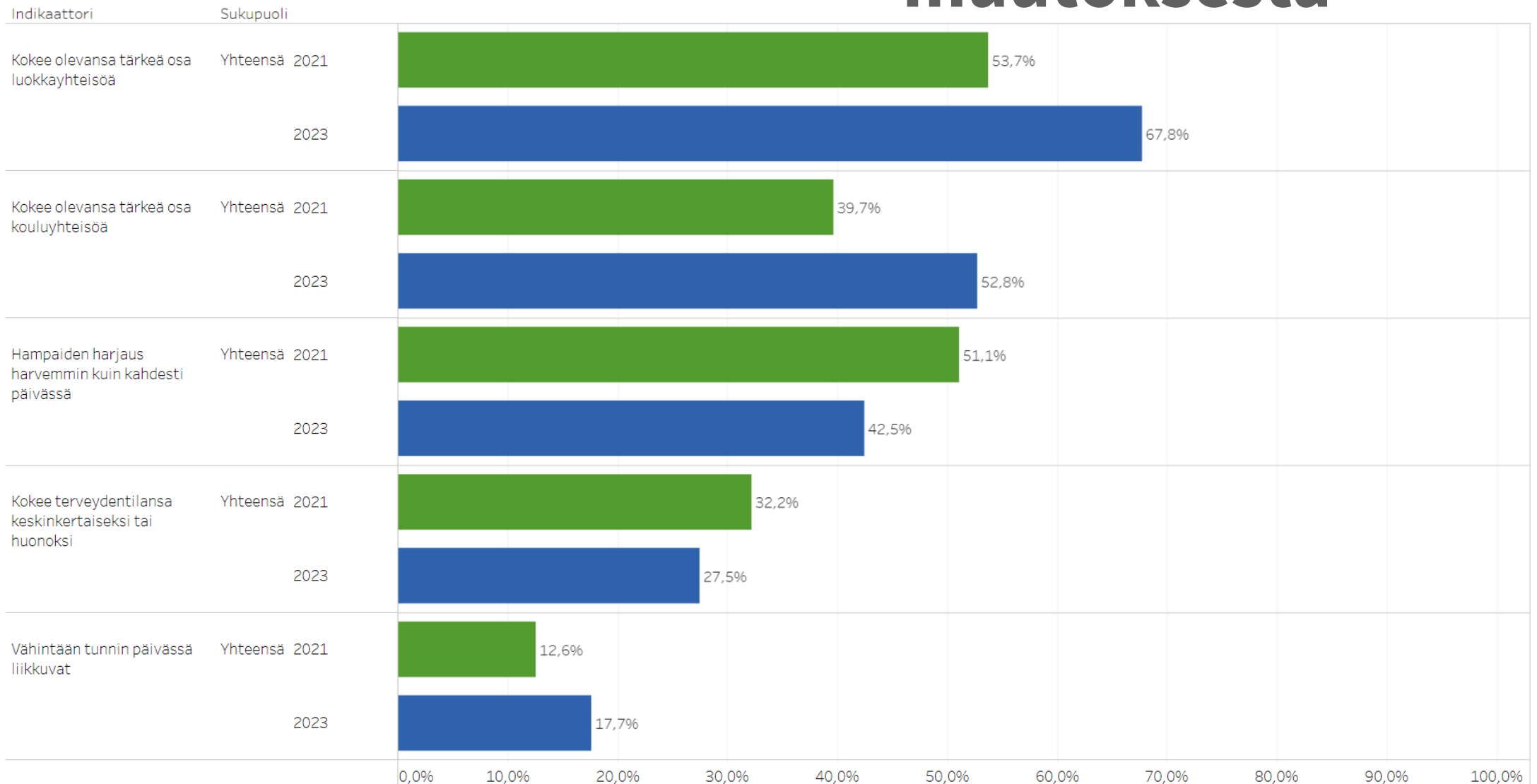
Millaisia tuloksia koulu tai oppilaitos saa käyttöönsä?

- Koulu- ja opiskeluhyvinvointiin liittyviä indikaattoreita
- Vertailu koulun tai oppilaitoksen aiempiin tuloksiin
- Koulun tai oppilaitoksen tulosten vertailu kunnan, hyvinvointialueen ja koko maan tuloksiin
- Tyttöjen ja poikien tulosten vertailu
- Viisi myönteisintä ja viisi huolestuttavinta tulosta suhteessa oman koulun tai oppilaitoksen tuloksiin edellisessä tiedonkeruussa
- Viisi myönteisintä ja viisi huolestuttavinta tulosta suhteessa koko maan tuloksiin

Esimerkki myönteisestä muutoksesta

Viisi myönteisintä tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen

ESIMERKKIOPPILAITOS

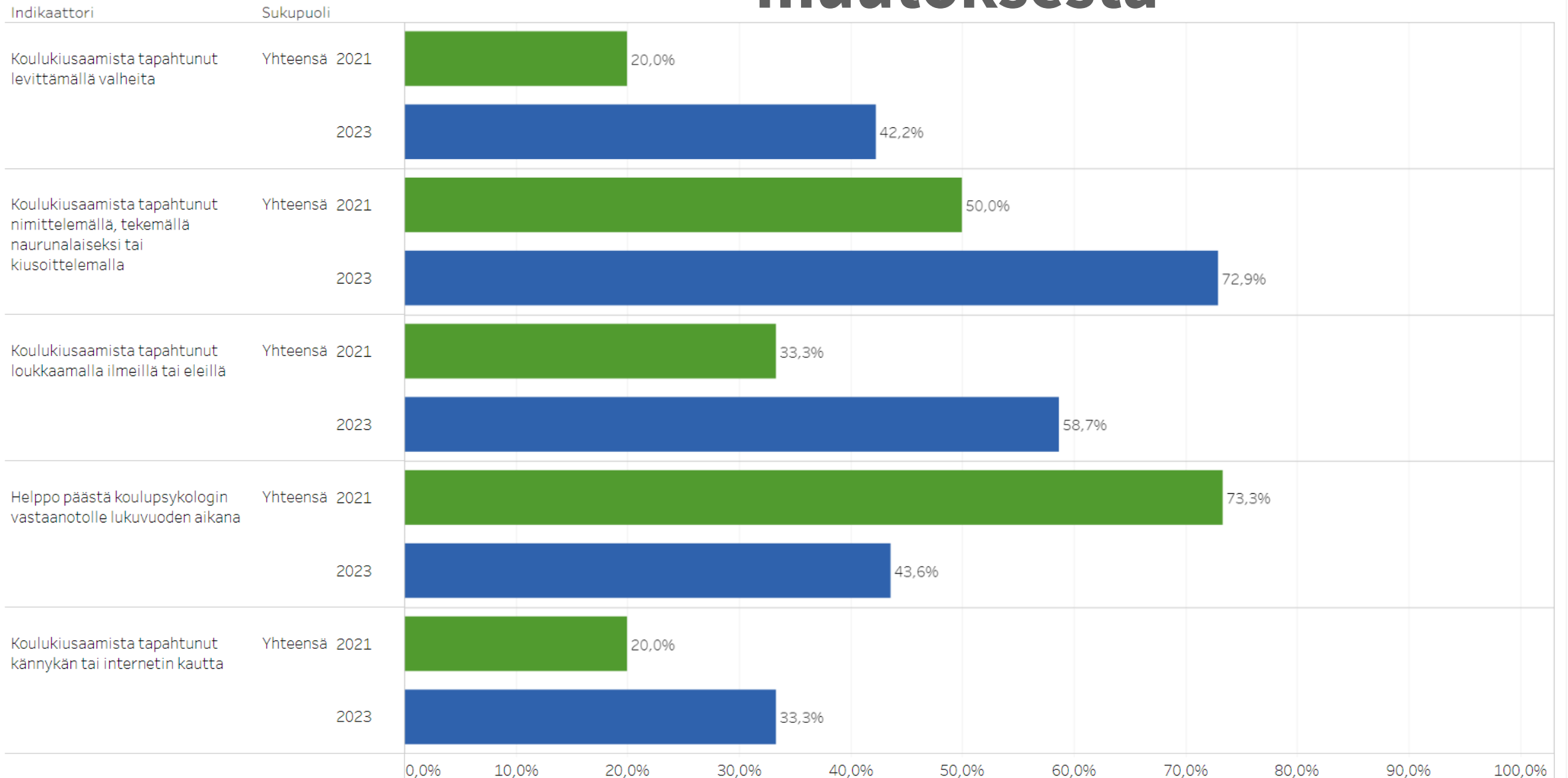
THL Kouluterveyskysely, Ammatillinen oppilaitos, 2023

Esimerkki huolestuttavasta muutoksesta

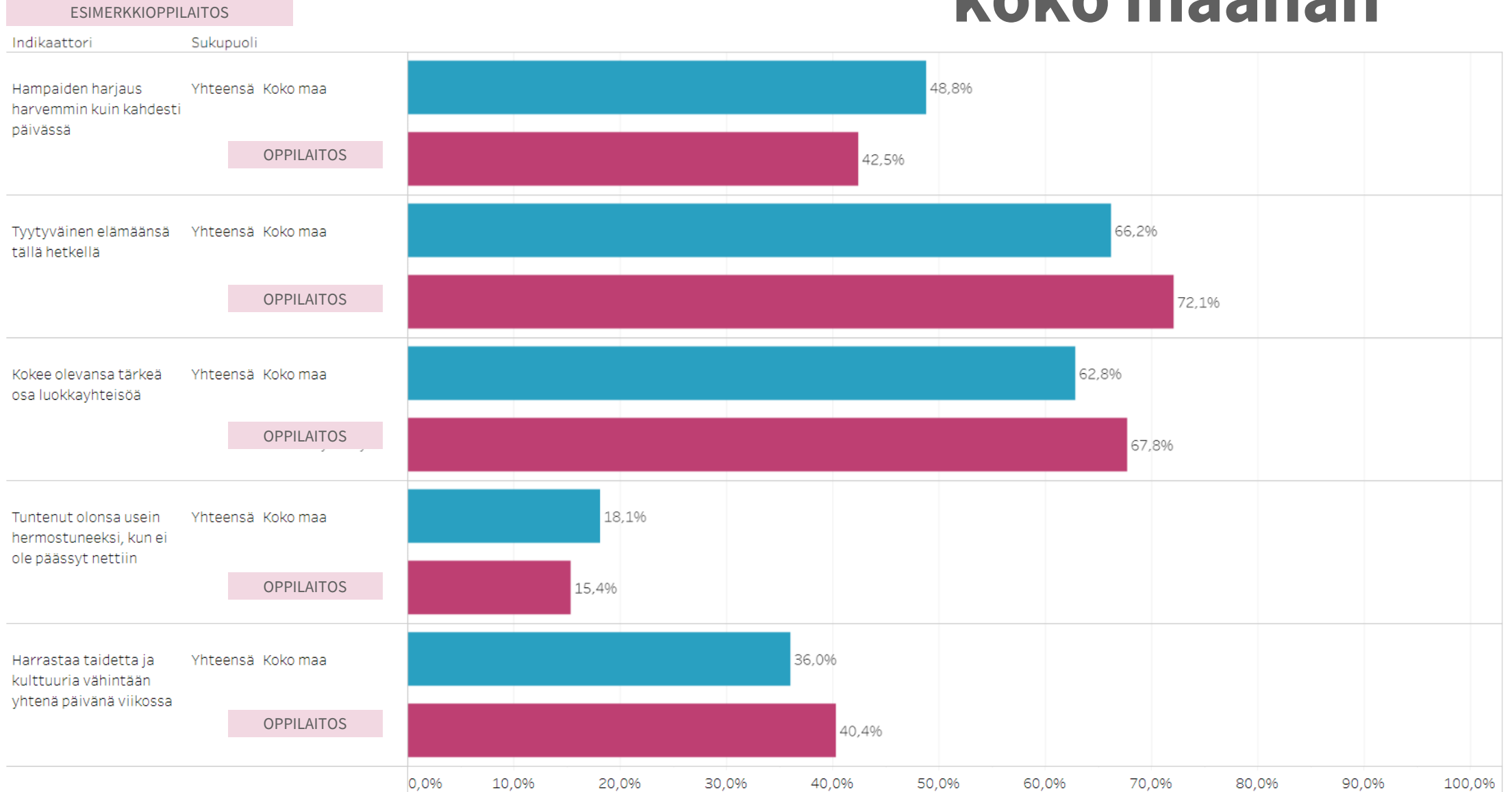
Viisi huolestuttavinta tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen

ESIMERKKIOPPILAITOS

Esimerkki vertailusta koko maahan

Viisi myönteisintä tulosta suhteessa koko maan tulokseen

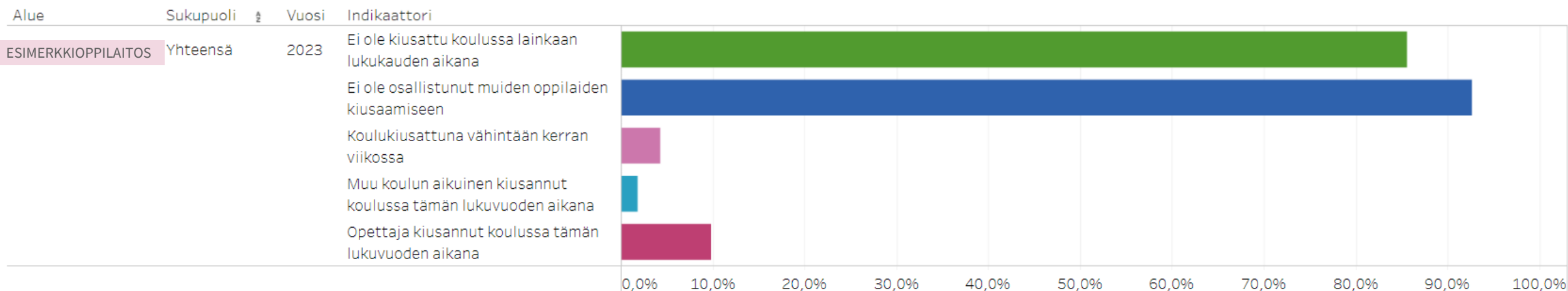
Esimerkki indikaattoreiden vertailusta

Alue Kohderyhmä Aihe Indikaattori (enintään 5)

Sukupuoli Vuosi Valitse näkymä

- 1, Ei ole kiusattu koulussa lainkaan lukukauden ai...
- 2, Ei ole osallistunut muiden oppilaiden kiusaamis...
- 3, Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa
- 4, Muu koulun aikuinen kiusannut koulussa tämän...
- 5, Opettaja kiusannut koulussa tämän lukuvuode...

Indikaattorien vertailu,

THL Kouluterveyskysely, Ammatillinen oppilaitos

Tulosten käsittelyminen koulussa tai oppilaitoksessa

Tulosten käsittely oppilaitoksessa, esimerkiksi:

- Yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä
- Koko henkilöstön kanssa (esim. Veso-päivät, muut työkokoukset)
- Opiskeluhuoltopalvelujen kanssa
- Oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa (esim. oppitunnit, työpajat, keskustelutilaisuudet, tulosten esittelyt oppituntien yhteydessä, hyvinvointiteemapäivät, tietovisat, aamunavaukset, koonnit ilmoitustaululla tai koulun sähköisen viestinnän kanavilla jne.)
- Fasilitaattorin ohjaama keskustelu, jossa mukana henkilöstöä, oppilaita tai opiskelijoita ja huoltajia.
- Huoltajat (esim. tiedote tuloksista, vanhempainilta)
- Yhteistyökumppanit (esim. ehkäisevä päihdetyö, nuorisotyö, hankkeet)

Valmistelutyöt ennen tulosten käsittelyä

Koonti

- Tehkää tuloksista koonnit oppilaiden / opiskelijoiden, henkilöstön ja huoltajien keskustelutilaisuuksiin. Sopikaa opiskeluhuoltoryhmässä, kuka valmistelee tulosten käsittelyä.
- Käyttäkää kaikissa keskusteluissa indikaattoreita, joita koulussa tai oppilaitoksessa on päätetty seurata, sekä kullekin ryhmälle ajankohtaisimpia indikaattoreita.
- Koonnissa voidaan kertoa oman koulun tulos verrattuna valtakunnalliseen tulokseen ja/ tai oman koulun tai oppilaitoksen edelliseen tulokseen ja/ tai vertaillen tyttöjen ja poikien tuloksia.
- Kouluterveyskyselyn tulospalvelusta voi tulostaa kuvat ja siirtää ne esimerkiksi dioihin tai tekstinkäsittelyohjelmaan.

Työtavat

- Päätetään, miten keskusteluja ohjataan työpajoissa ja miten tulokset kirjataan. Sähköinen alusta on koontien kannalta käytännöllisin.
- Päätetään, käsitelläänkö tuloksia jokaisessa kyselyyn vastanneessa luokassa vai kuullaanko oppilaiden / opiskelijoiden näkemyksiä edustuksellisenä esim. henkilöstön kokouksessa.

Kirjaaminen

- Sovitaan, mihin kirjataan työpajoissa esille tulleet ratkaisuehdotukset ja miten niiden etenemistä tullaan seuraamaan. Esim. mahdollinen opiskeluhuoltosuunnitelma, lukuvuosisuunnitelma jne.

Ehdotus Kouluterveyskyselyn tulosten käsittelyyn oppilaitoksessa

Opiskeluhooltoryhmä

perehtyy tuloksiin ja sopii, miten niitä käsitellään oppilaiden tai opiskelijoiden, henkilöstön ja vanhempien kanssa.

Valmistelut: kirjallinen yhteenveto tuloksista.
Kokouksen aikana: muistiinpanot keskustelusta ja päätöksistä.

Oppilaiden tai opiskelijoiden keskustelut

Keskustellaan luokissa tai pienryhmissä tuloksista aiheittain (ks. dia 21 tai 29). Voidaan käsitellä yksi tai useita aiheita kerrallaan.

Kootaan ehdotuksia, mitä pitäisi tehdä: miten oppilaat tai opiskelijat, henkilöstö ja vanhemmat voisivat vaikuttaa siihen, että oppilaiden tai opiskelijoiden hyvinvointi paranisi keskusteltujen aiheiden osalta.

Ehdotukset kirjataan.

Vanhempainilta

Käsitellään tuloksia huoltajia kiinnostavista aiheista, kuten uni, ruokailu, liikunta, koulunkäynnistä pitäminen, vaikeudet oppimistaidoissa, kiusaaminen ym.

Tutustutaan oppilaiden tai opiskelijoiden ehdotuksiin siitä, mitä heidän mielestään pitäisi kehittää.

Kootaan vanhempien ehdotuksia, mitä he voisivat tehdä oppilaiden hyvinvoinnin tueksi ja mitä he toivoisivat oppilaitoksessa tehtävän.

Ehdotukset kirjataan.

Henkilöstön työpaja

Käsitellään tuloksia vertaillen aiempaan tiedonkeruuseen ja koko maahan.

Tutustutaan oppilaiden tai opiskelijoiden ja huoltajien ehdotuksiin siitä, mitä pitäisi tehdä.

Tuotetaan muutama konkreettinen kehittämissuositus henkilöstön näkökulmasta.

Ehdotukset kirjataan.

Sovitaan, miten ehdotusten toimeenpanossa tai jatkokehittämisessä edetään.

Opiskeluhooltoryhmä

käsittelee oppilaiden tai opiskelijoiden keskustelujen, vanhempainillan ja henkilöstön työpajojen tuloksia ja päättää 1-5 kehittämistoimenpidettä, jotka kirjataan opiskeluhooltoryhmän muistioihin, koulun tai oppilaitoksen toimintasuunnitelmiin ym. asiakirjoihin ja joille sovitaan seuranta.

Kerrotaan oppilaille tai opiskelijoille, henkilöstölle ja huoltajille, miten yhdessä edetään.

Keskustelu oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa Kouluterveyskyselyn tuloksista

Tutustutaan tuloksiin ja keskustellaan:

- Mistä olisi apua oppimisessa, jos se ei suju?
- Mitä vielä voitaisiin tehdä, että kaikilla olisi koulussa tai oppilaitoksessa hyvä olla (esim. kaverisuhteet, välitunnit, ruokailut, ergonomia ja tilat)?
- Miten koulussa tai oppilaitoksessa voisi huolehtia siitä, ettei kenellekään tule yksinäinen olo?
- Mitä oppilaat tai opiskelijat voisivat itse tehdä jaksakseen koulupäivän paremmin?
- Mitä oppilaiden tai opiskelijoiden olisi tärkeää tietää opiskeluhuoltopalveluista?

Keskustelu henkilöstön ja opiskeluhuoltoryhmän kanssa Kouluterveyskyselyn tuloksista

Tutustutaan tuloksiin ja keskustellaan:

- Millaisia myönteisiä muutoksia on tapahtunut?
- Mitä sellaista olemme tehneet, joka on voinut edistää myönteistä muutosta?
- Mitä huolenaiheita tuloksista nousee?
- Millaista avun tai tuen tarvetta kysely tuo esille? Mitä voisimme tehdä enemmän tai paremmin?
- Millaisia kehittämissuunnitelmia oppilailta tai opiskelijoilta ja huoltajilta tuli, kun he keskustelivat tuloksista? Miten vastaamme ideoihin?
- Mitä kehittämistavoitteita nostetaan lukuvuosisuunnitelmaan ja mahdollisiin opiskeluhuoltosuunnitelmiin?

Vanhempainilta Kouluterveyskyselyn tuloksista

Tutustutaan tuloksiin ja keskustellaan:

- Mitä ajattelette nukkumiseen, ruokailuun ja uneen liittyvistä tuloksista? Miten päivärytmiä voisi tukea vielä paremmin?
- Millaista on hyvä kodin ja koulun yhteistyö, kun lapsella tai nuorella on vaikeuksia oppimistaidoissa?
- Miten vahvistaa hyvää keskusteluyhteyttä lapsen tai nuoren kanssa koulussa ja kotona?
- Miten huolehtisimme paremmin siitä, ettei kenellekään tule yksinäinen olo?
- Miten kiusaamisen vastaiset käytännöt ovat toimineet? Mitä voisimme kehittää?

Keskustelu Kouluterveyskyselyn tuloksista ja tulkinnoista opiskeluhuoltoryhmässä

Kun on keskusteltu oppilaiden / opiskelijoiden, huoltajien ja henkilöstön kanssa:

- Mitkä tuloksista ovat kehittyneet myönteiseen / huolestuttavaan suuntaan?
- Millaisia tulkintoja oppilaat / opiskelijat, huoltajat ja henkilöstö tekivät tuloksista? Mitä kehittämisehdotuksia heillä oli?
- Miten kehittämisehdotukset sopivat yhteen opiskeluhuoltoryhmässä aiemmin tehtyjen suunnitelmien kanssa? Mitä ideoita opiskeluhuoltoryhmästä nousee?
- Mitä keskusteluissa esille tulleita ideoita ja kehittämisehdotuksia lähdetään viemään eteenpäin? Miten?

Oppilaiden ja opiskelijoiden keskustelutehtävät (perusopetuksen 8. ja 9. lk, lukio, AOL)

Oppilaiden / opiskelijoiden keskustelut, koonti (8.–9. lk, lukio, AOL)

Teema	Esiteltävät indikaattorit / tulokset	Keskustelkaa	Kirjatkaa ehdotuksia: mitä pitäisi tehdä?
1. Oma koulunkäynti:	1. Pitää koulunkäynnistä 2. Koulu-uupumus 3. Vaikeuksia oppimistaidoissa 4. Kokee kouluinnostusta	Millaiset asiat saavat teidät pitämään koulusta? Kertokaa tilanteesta, jossa olitte innostuneita oppimisesta? Mistä innostuksen huomasi? Jos tulee vaikeuksia koulutehtävissä tai väsyttää, mitä keinoja olette keksineet?	Mitä voi tehdä itse, jos koulutehtävissä tulee vaikeuksia tai jos väsyttää? Mitä koulussa voitaisiin tehdä oppimisen tukemiseksi?
2. Kokemukset kouluyhteisöstä:	5. Luokassa tai ryhmässä hyvä työrauha 6. Opettajalta saatu välittävä ja oikeudenmukainen kohtelu 7. Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa 8. Ei ole kiusattu koulussa lainkaan lukukauden aikana 9. Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa 10. Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä	Mistä huomaa, että luokassa on rauhallista? Miten voi itse vaikuttaa siihen, että tulisi hyvin toimeen opettajien ja kavereiden kanssa? Jos huomaa, että jotakuta kiusataan koulussa, mitä voi tehdä? Tiedättekö, miten koulun aikuiset puuttuvat kiusaamiseen, onko kiusaamisen ehkäisyyn ohjeita?	Miten itse voitte vaikuttaa siihen, että koulussa on hyvä olla? Mitä koulussa voitaisiin tehdä, että kaikilla olisi koulussa hyvä olla?
3. Koulunkäyntiin vaikuttavat arkitottumukset	11. Ei syö aamupalaa joka arkipäivä 12. Ei syö koululounasta päivittäin+ mielipide koululounaasta 13. Nukkuu arkisin alle 8 tuntia 14. Vähintään tunnin päivässä liikkuvat 15. Liikkuu korkeintaan yhtenä päivänä viikossa vähintään tunnin päivässä 16. Ei ole usein syönyt tai nukkunut netin takia	Miksi on tärkeää syödä aamupala ja kouluruokaa? Mistä koulupäivän aikana huomaa, jos ei ole nukkunut tarpeeksi? Jos kaverinne sanoisi, ettei saa millään iltaisin unta, miten neuvoisitte häntä? Mikä auttaa sinua nukahtamaan?	Mitä voisitte itse tehdä, että jaksatte koulupäivän paremmin? Mitä koulussa voitaisiin tehdä, että koulupäivän jaksaisi paremmin?
4. Kokemukset opiskeluhoito-palveluista.	17. Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista Saanut tukea ja apua hyvinvointiin lukuvuoden aikana: 18. kouluterveydenhoitajalta, 19. koululääkäriltä, 20. koulukuraattorilta, 21. koulupsykologilta	Tiedättekö, milloin ja miten koulussanne tai oppilaitoksessanne voi tavata terveydenhoitajan, lääkärin, kuraattorin tai psykologin? Miksi on tärkeää keskustella aikuisen kanssa, jos joku asia painaa mieltä koulussa tai vapaa-ajalla? Mitä voi tehdä, jos oma tai kaverin vointi tai mieliala huolestuttaa?	Millainen on mielestänne hyvä käynti terveydenhoitajan luona? Mistä terveydenhoitaja, lääkärin, kuraattorin ja psykologin luona käymiseen liittyvistä asioista pitäisi kertoa oppilaille / opiskelijoille enemmän?
5. Ystävät, perhe, harrastaminen	22. Ei yhtään läheistä ystävää 23. Tuntee itsensä yksinäiseksi 24. Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa 25. Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa 26. Harrastaa jotakin vähintään kuukausittain	Miksi koulussa voi olla joskus yksinäinen olo? Miten se näkyy, jos keskusteluyhteys vanhempien kanssa on hyvä? Entä jos se ei ole hyvä? Miten siihen voi itse vaikuttaa? Millaista hyötyä harrastuksesta voi olla opiskelussa?	Jos teillä on yksinäinen olo, mitä toivotte muiden tekevän? Mitä voitte itse tehdä? Mitä muut voivat tehdä, jos joku jää usein yksin? Jos harrastaessa väsyä liikaa, mitä voi tehdä?
6. Terveystila ja jaksaminen	27. Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi 28. Kipua ainakin kolmessa kehonosassa vähintään kerran viikossa 29. Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus	Jos tuntee terveydentilansa heikoksi tai on usein kipua, miten se vaikuttaa koulunkäyntiin? Millaiset asiat voivat lisätä ahdistuneisuutta? Miten tällaiset hyvinvointiin liittyvät huolet voivat näkyä koulussa?	Millaista tukea tarvitsee, jos on paljon poissa terveydellisistä syistä? Miten koulun aikuiset voivat tukea ahdistunutta? Mitä ahdistunut voi itse tehdä? Mitä muut oppilaat voivat tehdä? Terveystila, kuraattori, psykologi tai lääkäri.

Aihe 1. Oma koulunkäynti

Tutustukaa tuloksiin	Keskustelkaa	Kirjoittakaa ehdotuksia: mitä pitäisi tehdä?
• Pitää koulunkäynnistä • Koulu-uupumus • Vaikeuksia oppimistaidoissa • Kokee kouluinnostusta	• Millaiset asiat saavat teidät pitämään koulusta? • Kertokaa tilanteesta, jossa olitte innostuneita oppimisesta? Mistä innostuksen huomasi? • Jos tulee vaikeuksia koulutehtävissä tai väsyttää, mitä keinoja olette keksineet?	• Mitä voi tehdä itse, jos koulutehtävissä tulee vaikeuksia tai jos väsyttää? • Mitä koulussa voitaisiin tehdä oppimisen tueksi?

Aihe 2. Koulu- tai oppilaitosyhteisö

Tutustukaa tuloksiin	Keskustelkaa	Kirjoittakaa ehdotuksia: mitä pitäisi tehdä?
• Luokassa tai ryhmässä hyvä työrauha • Opettajalta saatu välittävä ja oikeudenmukainen kohtelu • Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa • Ei ole kiusattu koulussa lainkaan lukukauden aikana • Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa • Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä	• Mistä huomaa, että luokassa on rauhallista? • Miten voi itse vaikuttaa siihen, että tulisi hyvin toimeen opettajien ja kavereiden kanssa? • Jos huomaa, että jotakuta kiusataan koulussa, mitä voi tehdä? • Tiedättekö, miten koulun tai oppilaitoksen aikuiset puuttuvat kiusaamiseen? Onko siihen ohjetta?	• Miten itse voitte vaikuttaa siihen, että koulussa on hyvä olla? • Mitä koulussa voitaisiin tehdä, että kaikilla olisi koulussa hyvä olla?

Aihe 3. Koulunkäyntiin ja opiskeluun vaikuttavat arkitottumukset

Tutustukaa tuloksiin	Keskustelkaa	Kirjoittakaa ehdotuksia: mitä pitäisi tehdä?
• Ei syö aamupalaa joka arkiamu • Ei syö koululounasta päivittäin • Mitä mieltä olet koululounaasta: tarjotaan sopivaan aikaan, varattu tarpeeksi aikaa, tarjolla riittävästi, laadultaan hyvää, maultaan hyvää • Nukkuu arkisin alle 8 tuntia • Vähintään tunnin päivässä liikkuvat • Liikkuu korkeintaan yhtenä päivänä viikossa vähintään tunnin päivässä • Ei ole usein syönyt tai nukkunut netin takia	• Miksi on tärkeää syödä aamupala ja kouluruokaa? • Mistä koulupäivän aikana huomaa, jos ei ole nukkunut tarpeeksi? • Jos kaverinne sanoisi, ettei saa millään iltaisin unta, miten neuvoisitte häntä? Mikä auttaa sinua nukahtamaan?	• Mitä voisitte itse tehdä, että jaksatte koulupäivän paremmin? • Mitä koulussa voitaisiin tehdä, että koulupäivän jaksaisi paremmin?

Aihe 4. Kokemukset opiskeluhuoltopalveluista

Tutustukaa tuloksiin	Keskustelkaa	Kirjoittakaa ehdotuksia: mitä pitäisi tehdä?
• Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista • Hyvinvointiinsa tukea tarvinneista apua saaneet: kouluterveydenhoitaja • Hyvinvointiinsa tukea tarvinneista apua saaneet: koululääkäri • Hyvinvointiinsa tukea tarvinneista apua saaneet: koulupsykologi • Hyvinvointiinsa tukea tarvinneista apua saaneet: koulukuraattori	• Tiedättekö, milloin ja miten oppilaitoksessanne voi tavata terveydenhoitajan, lääkärin, kuraattorin tai psykologin? • Miksi on tärkeää keskustella aikuisen kanssa, jos joku asia painaa mieltä koulussa tai vapaa-ajalla? • Mitä oppilas tai opiskelija voi tehdä, jos oma tai kaverin vointi tai mieliala huolestuttaa?	• Millainen on mielestänne hyvä käynti terveydenhoitajan luona? • Mistä terveydenhoitaja, lääkärin, kuraattorin ja psykologin luona käymiseen liittyvistä asioista pitäisi kertoa oppilaille / opiskelijoille enemmän?

Aihe 5. Ystävät, perhe, harrastaminen

Tutustukaa tuloksiin	Keskustelkaa	Kirjoittakaa ehdotuksia: mitä pitäisi tehdä?
• Ei yhtään läheistä ystävää • Tuntee itsensä yksinäiseksi • Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa • Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa • Harrastaa jotakin vähintään kuukausittain	• Miksi koulussa voi olla joskus yksinäinen olo? • Miten se näkyy, jos keskusteluyhteys vanhempien kanssa on hyvä? Entä jos se ei ole hyvä? Miten siihen voi itse vaikuttaa? • Millaista hyötyä harrastuksesta voi olla opiskelussa?	• Jos teillä on yksinäinen olo, mitä toivotte muiden tekevän? Mitä voitte itse tehdä? Mitä muut voivat tehdä, jos joku jää usein yksin? • Jos harrastaessa väsyä liikaa, mitä voi tehdä?

Aihe 6. Terveystila ja jaksaminen

Tutustukaa tuloksiin	Keskustelkaa	Kirjoittakaa ehdotuksia: mitä pitäisi tehdä?
• Kokee terveystilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi • Kipua ainakin kolmessa kehonosassa vähintään kerran viikossa • Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus	• Jos tuntee terveystilansa heikoksi tai kokee jatkuvasti kipua, miten se vaikuttaa opiskelemiseen ja koulunkäyntiin? • Millaiset asiat opiskeluarjessa voivat lisätä ahdistuneisuutta? • Millaisissa käytännön asioissa tällaiset hyvinvointiin liittyvät huolet voivat näkyä koulussa tai opiskelussa?	• Millaista apua oppilaat tai opiskelijat tarvitsisivat, jos joutuvat olemaan paljon poissa terveystilasta syistä? • Miten ahdistunutta ja hänen opiskeluaan voisi tukea? • Mitä koulun tai oppilaitoksen aikuiset voisivat tehdä? Opettajat, terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi tai lääkäri? • Mitä ahdistuneisuutta kokeva voisi itse tehdä? • Mitä muut oppilaat tai opiskelijat voisivat tehdä?

Oppilaiden ja opiskelijoiden keskustelutehtävät (perusopetuksen 4. ja 5.lk)

Oppilaiden työpaja, 4.–5. lk valmistelurunko

Teema	Esiteltävät indikaattorit / tulokset	Keskustelkaa	Kirjatkaa ehdotuksia: mitä pitäisi tehdä?
1. Oma koulunkäynti	1. Pitää koulunkäynnistä 2. Kokee kouluinnostusta 3. Kokee koulu-uupumusta 4. Paljon vaikeuksia lukemisessa, laskemisessa tai kirjoittamisessa	Millaiset asiat saavat teidät pitämään koulusta? Muistatteko jonkun tilanteen, jossa olitte innostuneita oppimisesta? Vinkkejä muille. Mitä tehdä, jos tulee vaikeuksia koulutehtävissä tai väsyttää?	Mitä itse voitte tehdä, jos koulutehtävissä tulee vaikeuksia tai jos väsyttää? Millaisesta opetuksesta opitte itse hyvin? Ehdottakaa 1-3 asiaa: Mitä koulussa voitaisiin tehdä eri tavalla, jotta oppiminen onnistuisi paremmin?
2. Kokemukset kouluyhteisöstä	5. Luokassa usein rauhallista 6. Luokassa uskaltaa sanoa mielipiteensä 7. Osallistunut koulun asioiden suunnitteluun 7. Opettajat usein kiinnostuneita siitä, mitä oppilaalle kuuluu 8. Tulee hyvin toimeen opettajien kanssa 9. Tulee hyvin toimeen koulukavereiden kanssa 10. On yksinäinen välitunnilla 11. Ei ole kiusattu koulussa lainkaan lukuvuoden aikana 12. Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	Mistä huomaa, että luokassa on rauhallista? Miten voi itse vaikuttaa siihen, että tulisi hyvin toimeen opettajien ja kavereiden kanssa? Jos huomaa, että jotakuta kiusataan koulussa, mitä voi tehdä? Tiedättekö, miten koulun aikuiset puuttuvat kiusaamiseen?	Miten itse voitte vaikuttaa siihen, että koulussa on hyvä olla? Miten koulukaverit voivat vaikuttaa siihen, että kaikilla on turvallinen olo? Ehdottakaa 1-3 asiaa, jota koulussa voitaisiin tehdä ja josta olisi apua siinä, että kaikilla olisi koulussa hyvä olla?
3. Koulunkäyntiin vaikuttavia arkitottumuksia	13. Ei syö aamupalaa joka arkiamu 14. Syö pääruokaa kouluruoalla kaikkina koulupäivinä 15. Kokee, ettei nuku tarpeeksi 16. Vähintään tunnin päivässä liikkuvat 17. Ei ole usein syönyt tai nukkunut netin takia	Miksi on tärkeää syödä aamupala ja kouluruokaa? Mistä koulupäivän aikana huomaa, jos ei ole nukkunut tarpeeksi? Jos kaveri sanoisi, ettei saa millään iltaisin unta, miten neuvoisitte häntä? Mikä auttaa nukahtamaan?	Mitä voisitte itse tehdä, että jaksatte koulupäivän paremmin? Ehdottakaa 1–3 asiaa: Mitä koulussa voitaisiin tehdä, että koulupäivän jaksaisi paremmin?
4. Kokemukset terveydenhoitajan, lääkärin, kuraattorin ja psykologin palveluista	18. Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista 19. Terveystarkastus on yksilöllinen ja keskustelevala 20. Käynyt koulukuraattorilla lukuvuoden aikana 21. Käynyt koulupsykologilla lukuvuoden aikana	Tiedättekö, milloin koulussa voi tavata terveydenhoitajan, lääkärin, kuraattorin tai psykologin? Miksi on tärkeää keskustella aikuisen kanssa, jos joku asia painaa mieltä koulussa tai vapaa-ajalla?	Millainen on mielestänne hyvä käynti terveydenhoitajan, lääkärin tai kuraattorin luona? Ehdottakaa 1-3 käynteihin liittyvää asiaa, joista mielestänne olisi tärkeää kertoa oppilaille enemmän.
5. Harrastukset ja ystävät	22. Harrastaa jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa 23. Harrastaa jotakin vähintään viitenä päivänä viikossa 24. Vähintään yksi hyvä ystävä 25. Tuntee itsensä usein yksinäiseksi	Millainen harrastus on mielestänne kiva? Jos harrastaessa väsy liikaa, mitä voi tehdä? Miksi koulussa voi olla joskus yksinäinen olo? Jos teillä on yksinäinen olo, mitä toivotte muiden tekevän? Mitä voitte itse tehdä?	Kertokaa 1-3 vinkkiä mukavaan harrastamiseen. Kertokaa 1-3 ideaa, miten koulussa voisi huolehtia, ettei kenellekään tule yksinäinen olo?
6. Terveys ja mielen hyvinvointi	26. Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi 27. Kipua ainakin kolmessa kehonosassa vähintään kerran viikossa 28. Vähintään lievää ahdistusoireilua	Jos on usein kipeä tai väsyttää, miten se näkyy koulunkäynnissä? Jos jollain on usein surullinen tai ahdistunut olo, mitä hän voisi itse tehdä? Miten kaverit ja aikuiset voisivat auttaa?	Kertokaa 1-3 vinkkiä, milloin terveyshuolista tai pahasta mielestä kannattaisi mennä kertomaan aikuiselle. Kerratkaa yhdessä, miten koulussa tavoittaa terveydenhoitajan, kuraattorin, psykologin ja lääkärin.

Aihe 1. Koulunkäynti

Tutustukaa tuloksiin	Keskustelkaa	Kirjoittakaa ehdotuksia: mitä pitäisi tehdä?
• Pitää koulunkäynnistä • Kokee kouluinnostusta • Kokee koulu-uupumusta • Paljon vaikeuksia lukemisessa, laskemisessa tai kirjoittamisessa	• Millaiset asiat saavat teidät pitämään koulusta? • Kertokaa toisillenne jostain tilanteesta, jossa olitte innostuneita oppimisesta? • Vinkkejä muille. Mitä tehdä, jos tulee vaikeuksia koulutehtävissä tai väsyttää?	• Millaiset asiat saavat teidät pitämään koulusta? • Kertokaa toisillenne jostain tilanteesta, jossa olitte innostuneita oppimisesta? • Vinkkejä muille. Mitä tehdä, jos tulee vaikeuksia koulutehtävissä tai väsyttää?

Aihe 2. Kouluuyhteisö

Tutustukaa tuloksiin	Keskustelkaa	Kirjoittakaa ehdotuksia: mitä pitäisi tehdä?
• Luokassa usein rauhallista • Luokassa uskaltaa sanoa mielipiteensä • Osallistunut koulun asioiden suunnitteluun • Opettajat usein kiinnostuneita siitä, mitä oppilaalle kuuluu • Tulee hyvin toimeen opettajien kanssa • Tulee hyvin toimeen koulukavereiden kanssa • On yksinäinen välitunnilla • Ei ole kiusattu koulussa lainkaan lukuvuoden aikana • Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa	• Mistä huomaa, että luokassa on rauhallista? • Miten voi itse vaikuttaa siihen, että tulisi hyvin toimeen opettajien ja kavereiden kanssa? • Jos huomaa, että jotakuta kiusataan koulussa, mitä voi tehdä? • Tiedättekö, miten koulun aikuiset puuttuvat kiusaamiseen?	• Miten itse voitte vaikuttaa siihen, että koulussa on hyvä olla? • Miten koulukaverit voivat vaikuttaa siihen, että kaikilla on turvallinen olo? • Ehdottakaa 1-3 asiaa, jota koulussa voitaisiin tehdä ja josta olisi apua siinä, että kaikilla olisi koulussa hyvä olla?

Aihe 3. Koulunkäyntiin vaikuttavat arkitottumukset

Tutustukaa tuloksiin	Keskustelkaa	Kirjoittakaa ehdotuksia: mitä pitäisi tehdä?
• Ei syö aamupalaa joka arkiamu • Syö pääruokaa kouluruoalla kaikkina koulupäivinä • Kokee, ettei nuku tarpeeksi • Vähintään tunnin päivässä liikkuvat • Ei ole usein syönyt tai nukkunut netin takia	• Miksi on tärkeää syödä aamupala ja kouluruokaa? • Mistä koulupäivän aikana huomaa, jos ei ole nukkunut tarpeeksi? • Jos kaveri sanoisi, ettei saa millään iltaisin unta, miten neuvoisitte häntä? • Mikä auttaa nukahtamaan?	• Mitä voisitte itse tehdä, että jaksatte koulupäivän paremmin? • Ehdottakaa 1–3 asiaa: Mitä koulussa voitaisiin tehdä, että koulupäivän jaksaisi paremmin?

Aihe 4. Kokemukset terveydenhoitajan, lääkärin, kuraattorin ja psykologin palveluista

Tutustukaa tuloksiin	Keskustelkaa	Kirjoittakaa ehdotuksia: mitä pitäisi tehdä?
• Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista • Terveystarkastus on yksilöllinen ja keskusteleva • Käynyt koulukuraattorilla lukuvuoden aikana • Käynyt koulupsykologilla lukuvuoden aikana	• Tiedättekö, milloin koulussa voi tavata terveydenhoitajan, lääkärin, kuraattorin tai psykologin? • Miksi on tärkeää keskustella aikuisen kanssa, jos joku asia painaa mieltä koulussa tai vapaa-ajalla?	• Millainen on mielestänne hyvä käynti terveydenhoitajan, lääkärin tai kuraattorin luona? • Ehdottakaa 1-3 näihin käynteihin liittyvää asiaa, joista haluaisitte tietää lisää.

Aihe 5. Harrastukset, ystävät ja yksinäisyys

Tutustukaa tuloksiin	Keskustelkaa	Kirjoittakaa ehdotuksia: mitä pitäisi tehdä?
• Harrastaa jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa • Harrastaa jotakin vähintään viitenä päivänä viikossa • Vähintään yksi hyvä kaveri • Tuntee itsensä usein yksinäiseksi	• Millainen harrastus on mielestänne kiva? • Jos harrastaessa väsyy liikaa, mitä voi tehdä? • Miksi koulussa voi olla joskus yksinäinen olo? • Jos on yksinäinen olo, mitä toivotte muiden tekevän? • Mitä voi tehdä, jos tuntee itsensä yksinäiseksi? • Miten voi olla hyvä ystävä toiselle?	• Kertokaa 1-3 ideaa, miten koulussa voisi huolehtia, ettei kenellekään tule yksinäinen olo?

Aihe 6. Terveys ja mielen hyvinvointi

Tutustukaa tuloksiin	Keskustelkaa	Kirjoittakaa ehdotuksia: mitä pitäisi tehdä?
• Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi • Kipua ainakin kolmessa kehonosassa vähintään kerran viikossa • Vähintään lievää ahdistusoireilua	• Jos on usein kipeä tai väsyttää, miten se näkyy koulunkäynnissä? • Jos jollain on usein surullinen tai ahdistunut olo, mitä hän voisi itse tehdä? • Miten kaverit ja aikuiset voisivat auttaa?	• Kertokaa 1-3 vinkkiä, milloin huolista tai pahasta mielestä kannattaisi kertoa aikuiselle. • Kerratkaa yhdessä, miten koulussa tavoittaa terveydenhoitajan, kuraattorin, psykologin ja lääkärin.

Ideoita Kouluterveyskyselyn tulosten käyttöön opetuksessa

Ideoita tulosten käyttöön opetuksessa

Menetelmiä

- Keskustelun herättäjinä ja taustatietona eri ilmiöistä (esimerkiksi mielen hyvinvointi).
- Janatehtävinä, Learning cafe -keskustelujen aiheina, ryhmäkeskustelujen aiheina.
- Tietokilpailuina, rastiratojen tehtävinä ym.
- Hyvinvointiaiheisten teemapäivien sisältönä
- Keskustelun herättäjinä, kun kootaan oppilailta tai opiskelijoilta palautetta esimerkiksi koulun tai oppilaitoksen fyysisistä työoloista, kouluruokailusta, vaikuttamisen mahdollisuuksista, kiusaamiseen puuttumisen käytännöistä tai opiskeluhuoltopalveluista.

Sisältöjä

- Terveystiedon opetukseen soveltuvia aiheita ovat esimerkiksi uni-, liikunta- ja ruokailutottumukset, terveydentila, kivut, mielen hyvinvointi, päihteidenkäyttö ja nettiriippuvuus.
- Oppilaan- ja opinto-ohjaukseen tai luokanvalvojan tunneille soveltuvia aiheita ovat esim. työrauha, kouluinnostus ja -uupumus, koulunkäynnistä pitäminen, tunne kuulumisesta luokka- ja kouluyhteisöön sekä vaikeudet oppimistaidoissa.
- Tuloksia voi käyttää opetuksessa esim. esseen tai ainekirjoituksen tausta-aineistona äidinkielessä, terveystiedossa, ympäristö- tai yhteiskuntaopissa. Taulukoita, trendikuvia ym. voi käyttää matematiikan opetuksessa. Tulokset voivat olla kiinnostavia myös liikunnan opetuksessa.

**Lisätietoja:
thl.fi/kouluterveyskysely
thl.fi/kouluterveyskysely/tulokset**